

АНОТАЦІЯ

Готич В.О. Посттравматичне зростання, як чинник формування психологічної стійкості студентів в умовах війни. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 053 Психологія. - Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, Міністерство освіти і науки України, Івано-Франківськ, 2024.

У дисертації наведено результати теоретичного узагальнення та експериментального дослідження проблеми посттравматичного зростання, як чинника формування психологічної стійкості студентів в умовах війни.

Результати отримані внаслідок проведеного дослідження підтверджують гіпотезу, покладену в його основу, а також дозволяють констатувати факт досягнення поставленої мети, реалізації завдань наукової роботи і є підставою для загальних висновків, які мають теоретичне і практичне значення.

Теоретико-методологічний аналіз підходів до вивчення проблеми розвитку психологічної стійкості студентів показав, що - це психосоціальний динамічний конструкт, що характеризується як безперервний й активний процес позитивної адаптації та спосіб емоційного врегулювання індивіда в травматичних подіях і ситуаціях, який дозволяє справлятися з негараздами, відновлюватися після них, а інколи процвітати після них.

З'ясовано, що феномен психологічної стійкості у психології розвивається у трьох напрямках досліджень: як риса особистості; як динамічний процес, що являє собою безперервний й активний процес позитивної адаптації людини в умовах негараздів; як адаптивно-захисний механізм особистості, що відображає здатність до відновлення та підтримки адаптивної поведінки, яка може виникнути після первісного відступу чи недієздатності у відповідь на ініціювання стресової події.

Психологічна стійкість індивідуума безпосередньо визначає його життєздатність, психічне і соматичне здоров'я особливо в умовах війни. Висунуто припущення, що досліджуваний віковий період є сензитивним для

формування психологічної стійкості. Саме тому, особливої уваги потребує вивчення психічної стійкості сучасної молоді, особливостей проявів та розвитку цього феномену, що дозволить розробити ефективні програми психологічної підтримки осіб юнацького віку.

Дотичним, але не тотожним до психологічної стійкості є поняття посттравматичного зростання, у сучасному розумінні - це процес розвитку особистості та перебудова світосприйняття внаслідок пережитого травмування з акомодациєю набутого досвіду, що означає розвиток вищий до передтравматичного рівня адаптації, де фокус уваги зосереджено на ресурсах, на сильних сторонах особистості, на здатності психіки адаптуватися та справлятися з негараздами, перетворювати їх на потенціал для змін.

Інакше кажучи, посттравматичне зростання описує процес, у ході якого людина може розвиватися та змінюватися в результаті досвіду травматичної події. Це може виявлятися у покращенні самооцінки, збільшенні особистісної міцності, зміцненні міжособистісних зв'язків та розвитку нових цінностей та переконань. Цей процес може бути викликаний подіями, які ставлять під загрозу життя або фізичне та психічне благополуччя людини, такі події це: війна, катастрофи, насильство, хвороба, смерть близьких людей.

Психологічна стійкість та посттравматичне зростання - два концептуальні поняття, які відображають різні аспекти адаптації людей до життєвих викликів та стресових чи кризових ситуацій.

У дисертації з'ясовано, що психологічна стійкість описує здатність долати труднощі, позитивно адаптуватися та успішно функціонувати під час переживання стресових і травмуючих подій, тоді як посттравматичне зростання описує можливості розвитку та зміцнення через досвід стресу.

Виявлено, що психологічна стійкість та посттравматичне зростання молоді особистості студентського віку не тотожні і різні психологічні явища, із різним виникненням, розвитком і результатом, але які тісно між собою пов'язані через процес відновлення після травматичного досвіду, можуть співіснувати і більше того, передбачено що психологічна стійкість і посттравматичне зростання студентів мають інверсійну залежність. Також,

здійснивши ґрунтовний теоретичний аналіз, передбачено, що в студентів, які перебувають в умовах війни, напрями посттравматичного зростання корелюють із компонентами психологічної стійкості.

Розроблено і теоретично обґрунтовано авторський погляд на сутність структурної моделі психологічної стійкості студентів із ґрунтового онтологічного рівня, яка складається із наступних компонентів: когнітивний - стосується моделей мислення чи основних переконань людей (когнітивна гнучкість, зниження оцінки постійної загрози, збереження позитивного мислення, оптимізм, основні переконання: позитивні та адаптивні); поведінковий - стосується моделей дій (соціальна компетентність, пошук ресурсу серед соціальних зв'язків, наявність соціальної підтримки від рідних\близьких\колеґ\співробітників\суспільства, переважання альтруїстичної поведінки); емоційний – стосується способів реагування на події та підтримку стабільного стану особистості (ресурсні емоційні стани, перевага позитивних емоцій, емоційна стабільність, високий коефіцієнт емоційного розвитку EQ, що включає: вміння розуміти й керувати своїми емоціями, здатність до співчуття, високий рівень комунікабельності); екзистенційний - стосуються відчуття свого існування, мети чи значення у світі (відсутність почуття ізольованості чи самотності, зміцнення віри та духовності, наявність мети в житті, альтруїзм або інша поведінка, яка дає відчуття спільності та зв'язку, що також сприяє усвідомленню сенсу та мети життя).

Розуміння наповнення факторів структурної моделі сприяє підвищенню психологічної стійкості студентів до того, як вони зіткнуться з травмою; може виступати інформаційною базою про стратегії психосоціального втручання для психологічної підтримки тих, хто пережив травму; а також може допомогти у розвитку психологічно стійких спільнот.

У дисертації встановлено після теоретичного аналізу наукових праць за останні десятиліття про співвідношення психологічної стійкості та посттравматичного зростання немає однозначної спільної теорії. Тому, виокремлено зв'язок між вказаними концептами в студентському віці під час переживання умов війни в наступних твердженнях:

1. психологічна стійкість є фундаментом на основі якого може виникнути і розвиватись посттравматичне зростання студентів;

2. між психологічною стійкістю та посттравматичним зростанням наявний тісний двосторонній зв'язок: основні фактори виділених компонентів психологічної стійкості прогнозують посттравматичне зростання, а показники посттравматичного зростання у свою чергу, впливають на рівень психологічної стійкості - люди, які пережили травматичні події та досягли посттравматичного зростання, мають вищий рівень психологічної стійкості. Ми передбачаємо це пов'язане із тим, що посттравматичне зростання допомагає знайти нові джерела міцності та ресурсів для подолання життєвих труднощів і зробити особистість менш вразливою до подальших стресів та травматичних подій.

Здійснено емпіричну перевірку гіпотетичних теоретичних припущень, за допомогою направлено факторного аналізу мета якого полягає в тому, щоб визначити кореляцію показників посттравматичного зростання студентів із компонентами психологічної стійкості студентства в умовах війни.

Після проведення факторного аналізу виділилось 5 факторів, які були детально проінтерпретовані, назви факторів виходили із найбільшого факторного навантаження змінної, але і враховувались інші змінні, які його навантажують: фактор 1 «позитивна когнітивна переоцінка травматичного досвіду»; фактор 2 «соціальна підтримка та міжособистісні стосунки»; фактор 3 «емоційний інтелект»; фактор 4 «емоційна компетентність»; фактор 5 «духовний розвиток».

Розроблено інтегровану соціально-психологічну програму розвитку розвитку посттравматичного зростання, як чинника формування психологічної стійкості студентів в умовах війни.

Дана програма заснована на принципах врахування характеристик травми, особи та середовища, нарративно-ментативного принципу, розбудови мережі соціальних ресурсів, саногенного мислення, яку становили консультативно-діагностичний, корекційно-розвивальний, рефлексивно-оцінний етапи з залученням технік клієнт-центрованого підходу за С. Rogers,

технік логотерапевтичного підходу, методи недирективної ігротерапії V. Exline, техніки арт-терапевтичного напрямку, вправи тілесно-орієнтованої терапії та ін.

Підібраний комплекс методів спрямовано на оптимізацію процесу розвитку посттравматичного зростання молоді в умовах військового конфлікту, їх урахування у психопрофілактичній і корекційно-розвивальній роботі у напрямку актуалізації й гармонійності всіх сфер особистості молодої людини, пов'язаних із конструктивними змінами в самосприйнятті, розвитком міжособистісних стосунків, змінами філософії життя, а також роботу із емоціями та емоційним станом учасників та іншими супутніми компонентами посттравматичного зростання студентів, як багатогранного конструкту, що включає різноманітні основні і супутні характеристики.

Ефективність розробленої програми доведена статистично значущим зростанням показників загального рівня посттравматичного зростання за шкалами ставлення до інших, нові можливості, сила особистості, духовні зміни, підвищення цінності життя. Підвищилися показники психологічної стійкості студентів за всіма факторами, а саме персональна компетентність, сталість, високі стандарти; довіра до своєї інтуїції, толерантність до негативних наслідків; зміцнюючий вплив стресу; позитивне прийняття змін та безпечні стосунки; особистісний контроль; відчуття духовних впливів. Зафіксовано зростання позитивної динамічності в загальному рівні розвитку емоційного інтелекту та його компонентів, а також в емоційній стабілізації учасників програми.

Отримані результати дозволяють краще зрозуміти вплив війни на психічне здоров'я студентів і виробити ефективніші стратегії психологічної підтримки для обраної соціальної групи дисертаційної роботи.

Проведене дослідження не вичерпує всіх аспектів вивчення проблеми посттравматичного зростання, як чинника формування психологічної стійкості студентів в умовах війни.

Подальші перспективи дослідження окресленої проблеми пов'язані з вивченням динаміки і соціально-психологічних механізмів посттравматичного зростання та психологічної стійкості студентів на різних етапах триваючого

військового конфлікту. Важливою вбачається також необхідність розробки психотехнологій оптимізації розвитку посттравматичного зростання та психологічної стійкості особистості відповідно до вікових періодів та гендерних особливостей.

Ключові слова: посттравматичне зростання, психологічна стійкість, резильєнтність, резилієнс, особистість, студенти, війна, стрес, психотравма, травмуючі ситуації, життєстійкість, гнучкість, самоствалення, емоційний інтелект, саногенне мислення.

ANNOTATION

Hotych V.O. Posttraumatic growth as a factor in the formation of psychological resilience of students in war conditions.

Dissertation for the degree of Doctor of Philosophy in Psychology. - Vasyl Stefanyk Precarpathian National University, Ministry of Education and Science of Ukraine, Ivano-Frankivsk, 2024.

The dissertation presents the results of theoretical generalization and experimental research on the problem of post-traumatic growth as a factor in the formation of students' psychological resilience in war.

The results obtained from the study confirm the hypothesis underlying it, and also allow us to state the fact of achieving the goal, realization of the tasks of the scientific work and are the basis for general conclusions of theoretical and practical importance.

The theoretical and methodological analysis of approaches to the study of the problem of developing students' psychological resilience has shown that it is a psychosocial dynamic construct characterized as a continuous and active process of positive adaptation and a way of emotional regulation of an individual in traumatic events and situations, which allows to cope with adversity, recover from them, and sometimes thrive after them.

It is found that the phenomenon of psychological resilience in psychology is developing in three areas of research: as a personality trait; as a dynamic process, which is a continuous and active process of positive human adaptation in the face of adversity; as an adaptive and protective mechanism of the individual, reflecting the

ability to restore and maintain adaptive behavior that may arise after the initial retreat or incapacity in response to the initiation of a stressful event.

The psychological resilience of an individual directly determines his or her viability, mental and somatic health, especially in war conditions. It is assumed that the age period under study is sensitive for the formation of psychological resilience. That is why special attention should be paid to the study of mental resilience of modern youth, the peculiarities of manifestations and development of this phenomenon, which will allow developing effective programs of psychological support for adolescents.

Related, but not identical to psychological resilience is the concept of post-traumatic growth, in the modern sense - a process of personal development and restructuring of the worldview as a result of trauma with the adaptation of the experience gained, which means the development of a higher level of adaptation than the pre-traumatic level, where the focus is on resources, on the strengths of the individual, on the ability of the psyche to adapt and cope with adversity, to turn them into a potential for change.

In other words, post-traumatic growth describes the process by which a person can develop and strengthen as a result of experiencing a traumatic event. This can be manifested in improved self-esteem, increased personal strength, stronger interpersonal relationships, and the development of new values and beliefs. This process can be triggered by events that threaten a person's life or physical and mental well-being, such as war, disasters, violence, illness, and the death of loved ones.

Psychological resilience and post-traumatic growth are two conceptual notions that reflect different aspects of people's adaptation to life challenges and stressful or crisis situations.

The dissertation finds that psychological resilience describes the ability to overcome difficulties, adapt positively and function successfully when experiencing stressful and traumatic events, while post-traumatic growth describes the opportunities for development and strengthening through the experience of stress.

It is found that psychological resilience and post-traumatic growth of a young person of student age are not identical and different psychological phenomena, with

different occurrence, development and outcome, but which are closely related through the process of recovery from traumatic experience, can coexist and, moreover, it is assumed that psychological resilience and post-traumatic growth of students have an inverse relationship. Also, based on a thorough theoretical analysis, it is assumed that in students in war conditions, the directions of post-traumatic growth correlate with the components of psychological resilience.

The author's view on the essence of the structural model of students' psychological resilience from a thorough ontological level is developed and theoretically substantiated, which consists of the following components: cognitive - refers to the models of thinking or basic beliefs of people (cognitive flexibility, reduction of the assessment of a constant threat, preservation of positive thinking, optimism, basic beliefs: positive and adaptive); behavioral - refers to patterns of action (social competence, search for resources among social ties, availability of social support from relatives/friends/colleagues/employees/society, prevalence of altruistic behavior); emotional - refers to ways of responding to events and maintaining a stable state of the individual (resource emotional states, prevalence of positive emotions, emotional stability, high coefficient of emotional development EQ, which includes: the ability to understand and manage one's emotions, the ability to compassion, high level of communication skills)); existential - relate to the sense of one's existence, purpose or significance in the world (lack of isolation or loneliness, strengthening of faith and spirituality, having a purpose in life, altruism or other behaviors that give a sense of community and connection, which also contributes to the realization of the meaning and purpose of life).

Understanding the content of the factors of the structural model contributes to increasing students' psychological resilience before they encounter trauma; can inform psychosocial intervention strategies for psychological support for trauma survivors; and can help develop psychologically resilient communities.

The thesis has established, after a theoretical analysis of scientific works over the past decades on the relationship between psychological resilience and post-traumatic growth, that there is no unambiguous common theory. Therefore, the

relationship between these concepts in student age during the experience of war conditions is highlighted in the following statements:

- psychological resilience is the foundation on which post-traumatic growth of students can emerge and develop;

- there is a close two-way relationship between psychological resilience and posttraumatic growth: the main factors of the identified components of psychological resilience predict posttraumatic growth, and indicators of posttraumatic growth, in turn, affect the level of psychological resilience - people who have experienced traumatic events and achieved posttraumatic growth have a higher level of psychological resilience. We assume that this is due to the fact that posttraumatic growth helps to find new sources of strength and resources to overcome life's difficulties and make the individual less vulnerable to further stress and traumatic events.

An empirical test of the hypothetical theoretical assumptions was carried out using a directed factor analysis, the purpose of which is to determine the correlation of indicators of post-traumatic growth of students with components of psychological resilience of students in war conditions.

After the factor analysis, 5 factors were identified and interpreted in detail, the names of the factors were based on the largest factor load of the variable, but other variables that load it were also taken into account: factor 1 "positive cognitive reassessment of traumatic experience"; factor 2 "social support and interpersonal relationships"; factor 3 "emotional intelligence"; factor 4 "emotional competence"; factor 5 "spiritual development".

An integrated socio-psychological program for the development of post-traumatic growth as a factor in the formation of students' psychological resilience in war conditions has been developed.

This program is based on the principles of taking into account the characteristics of trauma, personality and environment, narrative and commentary principle, development of a network of social resources, sanitary thinking, which consisted of consultative-diagnostic, correctional and developmental, final stages with the involvement of client-centered approach techniques by C. Rogers,

logotherapy techniques, non-directive play therapy methods by V. Exline, art therapy techniques, body-oriented therapy exercises, etc.

The selected set of methods is aimed at optimizing the process of development of post-traumatic growth of young people in the conditions of military conflict, their consideration in psychoprophylactic and correctional and developmental work towards actualization and harmony of all spheres of a young person's personality related to constructive changes in self-perception, development of interpersonal relationships, changes in the philosophy of life, as well as work with emotions and emotional state of participants and other related components of post-traumatic growth of students as a multifaceted construct that includes a variety of basic and related characteristics.

The effectiveness of the developed program is proved by a statistically significant increase in the overall level of post-traumatic growth on the scales of attitude towards others, new opportunities, personal strength, spiritual changes, and increased value of life. The students' psychological resilience increased in all factors, namely personal competence, stability, high standards; trust in their intuition, tolerance to negative consequences; strengthening effect of stress; positive acceptance of changes and safe relationships; personal control; and a sense of spiritual influence. There was an increase in positive dynamism in the overall level of development of emotional intelligence and its components, as well as in the emotional stabilization of program participants.

The obtained results allow us to better understand the impact of war on students' mental health and develop more effective strategies of psychological support for the selected social group of the dissertation.

The conducted research does not exhaust all aspects of the study of the problem of post-traumatic growth as a factor in the formation of students' psychological resilience in war conditions.

Further prospects for the study of this problem are associated with the study of the dynamics and socio-psychological mechanisms of post-traumatic growth and psychological resilience of students at different stages of the ongoing military conflict. It is also important to develop psychotechnologies to optimize the

development of post-traumatic growth and psychological resilience of the individual in accordance with age and gender characteristics.

Keywords: posttraumatic growth, psychological resilience, resilience, personality, students, war, stress, psychotrauma, traumatic situations, hardiness, flexibility, self-attitude, emotional intelligence, sanogenic thinking.

Список публікацій, опублікованих за темою дисертації

Наукові праці, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації, зокрема статті у наукових виданнях, включених до переліку наукових фахових видань України:

1. Готич В.О. Структурна модель психологічної стійкості студентів в умовах війни. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія: Психологія. Ужгород. 2023. Вип № 1. С. 21-25.

URL : <http://psy-visnyk.uzhnu.uz.ua/index.php/psy/article/view/188/274>

DOI: <https://doi.org/10.32782/psy-visnyk/2023.1.4>

2. Готич В.О. Посттравматичне зростання: концептуалізація поняття, огляд теоретичних моделей. *Психологічні студії*. Луцьк: Волинський національний університет імені Лесі Українки, 2023. № 1. С . 21-28.

URL : <http://journals.vnu.volyn.ua/index.php/psychology/article/view/1084/1002>

DOI: <https://doi.org/10.32782/psych.studies/2023.1.3>

3. Готич В.О. Співвідношення феноменів психологічної стійкості та посттравматичного зростання особистості. *Габітус*. Одеса: Причорноморський науково-дослідний інститут економіки та інновацій. 2023. Вип № 49. С. 90-94.

URL : <http://habitus.od.ua/journals/2023/49-2023/15.pdf>

DOI: <https://doi.org/10.32782/2663-5208.2023.49.15>

4. Готич В.О. Resiliens, hardiness, психологічна стійкість, життестійкість: порівняльний аналіз понять у соціально-психологічних дослідженнях. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського*. Серія: Психологія. 2023. Том 34 (73) № 3. С. 7-12.

URL : http://psych.vernadskyjournals.in.ua/journal/3_2023/2.pdf

DOI: <https://doi.org/10.32782/2709-3093/2023.3/02>

5. Готич В.О. Методологічна основа програми розвитку посттравматичного зростання, як чинника формування психологічної стійкості студентів в умовах війни. *Габітус*. Одеса: Причорноморський науково-дослідний інститут економіки та інновацій. 2024. Вип № 57. С. 102-106.

URL : <http://habitus.od.ua/journals/2024/57-2024/18.pdf>

DOI: <https://doi.org/10.32782/2663-5208.2024.57.16>

6. Готич В.О. Кількісні і якісні показники посттравматичного зростання студентів в умовах війни. *Наукові записки. Серія: Психологія* № 1 (3) 2024. С.55-59.

URL : <https://journals.cusu.in.ua/index.php/psychology/article/view/337/319>

DOI: <https://doi.org/10.32782/cusu-psy-2024-1-7>

7. Готич В.О. Зміст інтегрованої соціально-психологічної програми розвитку посттравматичного зростання, як чинника формування психологічної стійкості студентів в умовах війни. *Психологічні студії*. Луцьк: Волинський національний університет імені Лесі Українки, 2024. № 1. С 34-41.

URL : <http://journals.vnu.volyn.ua/index.php/psychology/article/view/1613/1509>

DOI: <https://doi.org/10.32782/psych.studies/2024.1.4>

Статті у закордонних наукових виданнях:

8. Готич В.О. Факторний аналіз взаємозв'язку посттравматичного зростання та психологічної стійкості студентів в умовах війни. *KELM (Knowledge, Education, Law, Management)*. № 4(56), 2023. С.150-151.

URL : <http://kelmczasopisma.com/ua/viewpdf/10749>

DOI: <https://doi.org/10.51647/kelm.2023.4.23>

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

9. Готич В.О. Інструменти дослідження посттравматичного зростання особистості в умовах війни. *Модернізація системи освіти в гірських регіонах: національний і глобальний виміри*: збірник матеріалів IV Міжнародної науково-практичної конференції. Івано-Франківськ, 22-23 листопада 2022 р. 216 с. URL:

<https://docs.google.com/document/d/1coDzzZhtBkRAcKIv8HNKUJihm5Vnu6s7jR2kLnSmObI/edit>

10. Готич В.О. Посттравматичне зростання, як чинник продуктивних змін особистості після травматичних подій. *Проблеми психології діяльності в особливих умовах*: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. м. Черкаси, 18 квітня 2023 р. : ЧПБ, 2023. С 174-176. URL : <https://chipb.dsns.gov.ua/upload/1/8/0/4/2/6/7/1-pelipenko.pdf>

11. Готич В.О. Теоретичні підходи до феномену посттравматичного зростання. XXXI Міжнародна науково-практична конференція «Сучасні аспекти модернізації науки: стан, проблеми, тенденції розвитку», 07 квітня 2023 року, у м. Рим (Італія). С. 318-323. URL : <http://perspectives.pp.ua/public/site/conferency/conf-31.pdf>

12. Готич В.О. Огляд сучасного психодіагностичного інструментарію дослідження resilience особистості. *Актуальні питання науки, освіти та технологій в умовах сучасних викликів*: збірник тез доповідей міжнародної науково-практичної конференції (Кременчук, 9 травня 2023 р.): у 2 ч. Кременчук: ЦФЕНД, 2023. Ч. 1. С. 33-35. URL: <https://www.economics.in.ua/2023/05/9-1.html>

13. Готич В.О. . Психологічна стійкість (resilience) особистості в сучасних умовах: теоретико-методологічний аналіз. *Особистість у кризових умовах сучасності*: психологічні виклики: збірник матеріалів III Міжнародної науково-практичної конференції. Івано-Франківськ, 3 березня 2023р. С.423-426. URL: <https://ksp.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/68/2023/10/zbirnyk-tez-konferentsii-2023.docx-1.pdf>

14. Готич В.О. Психосоціальні фактори, що сприяють розвитку психологічної стійкості особистості в умовах війни. *Матеріали звітної наукової вебконференції викладачів, докторантів, аспірантів університету за 2022 рік Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника*, 3–7 квітня 2023 р., м. Івано-Франківськ. Електронне видання. Івано-Франківськ : Прикарпат. нац. ун-т ім. В. Стефаника, 2023. 345 с. С.147-

149. URL: <https://nauka.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/122/2023/10/2023-tezy-vyk-1.pdf>

15. Готич В.О. Детермінанти поведінки особистості юнацького віку в умовах війни. *Особистість і суспільство: психосоціальні виміри ковтольної взаємодії* : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, (м. Тернопіль, Західноукраїнський національний університет, 28-29 квітня 2023 р.). Тернопіль : ЗУНУ, 2023. С.11-13. URL: https://docs.google.com/document/d/1AoYXZ2QnjEGWSkcWUDy9ApNphowvQV_DGMID6zsjnH5Y/edit

16. Готич В.О. Роль сім'ї у формуванні посттравматичного зростання особистості юнацького віку. *Синергетичний підхід до проєктування життєвого простору особистості* : зб. наук. матеріалів III Міжнарод. наук.-практ. конф. (27-28 квітня 2023 р., м. Полтава). Полтава, 2023. С. 64-66. URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/46297/1/O_Polianycho_O_Lakhtadyr_FZFS.pdf

17. Готич В.О. Методика «Перелік життєвих подій», як ефективний інструмент визначення потенційно травматичних подій життя респондента. *«Світ наукових досліджень. Випуск 19»*: матеріали Міжнародної мультидисциплінарної наукової інтернет-конференції, (м. Тернопіль, Україна – м. Переворськ, Польща, 23-24 травня 2023 р.). С. 79-80. URL: <https://www.economy-confer.com.ua/full-article/4557/>

18. Готич В.О. Виникнення терміну «посттравматичне зростання». *«Світ наукових досліджень. Випуск 20»*: матеріали Міжнародної мультидисциплінарної наукової інтернет-конференції (м. Тернопіль, Україна – м. Переворськ, Польща, 20-21 червня 2023 р.). С. 98-99. URL: file:///C:/Users/Acer/Downloads/file_1690537052.pdf

19. Готич В.О. Студентський (юнацький) вік, як сензитивний період для формування психологічної стійкості особистості. *XXIII Міжнародна науковопрактична конференція «Scientific trends, solutions, theories and methods of development»*, 12-14 червня 2023 р., Більбао, Іспанія. С. 250-252. URL:

<https://eu-conf.com/events/scientific-trends-solutions-theories-and-methods-of-development/>

20. Готич В.О. Емоційний компонент психологічної стійкості студентів в умовах війни. *Global Society in Formation of New Security System and World Order: Proceedings of the 2nd International Scientific and Practical Internet Conference*, July 27-28, 2023. FOP Marenichenko V.V., Dnipro, Ukraine, p. 122-124. URL: <http://www.wayscience.com/wp-content/uploads/2023/08/Conference-Proceedings-July-27-28-2023.pdf>

21. Готич В.О. Поведінковий компонент психологічної стійкості студентів в умовах війни. *I Міжнародна науково-практична інтернет-конференція «Achievements of 21st Century Scientific Community»*, 14-15 вересня 2023р. С.134-135. URL: <http://www.wayscience.com/wp-content/uploads/2023/09/Conference-Proceedings-September-14-15-2023.pdf>

22. Готич В.О. Когнітивний компонент психологічної стійкості студентів в умовах війни. *Сучасні аспекти модернізації науки: стан, проблеми, тенденції розвитку*: матеріали XXXV Міжнародної науково-практичної конференції / за ред. І.В. Жукової, Є.О. Романенка. м. Стамбул (Туреччина): ГО «ВАДНД», 07 серпня 2023 р. С.201-204. URL: <http://perspectives.pp.ua/public/site/conferency/conf-35.pdf>

23. Готич В.О. Екзистенційний компонент психологічної стійкості студентів в умовах війни. *Integration of Education, Science and Business in Modern Environment: Summer Debates: Proceedings of the 5th International Scientific and Practical Internet Conference*, August 3-4, 2023. FOP Marenichenko V.V., Dnipro, Ukraine, p.175-176. URL: <http://www.wayscience.com/wp-content/uploads/2023/08/Conference-Proceedings-3-4-August-2023.pdf>

24. Готич В.О. Психотерапевтичні особливості групової роботи при розвитку посттравматичного зростання студентів в умовах війни. *Всеукраїнська науково-практична конференція (з міжнародною участю) «Психолінгвістичні засади етикетного та конфліктного дискурсів»* (29 вересня 2023 р.). Івано-Франківськ. С. 37-40. URL: <http://lib.pnu.edu.ua:8080/handle/123456789/19912>

25. Готич В.О. Посттравматичне зростання, як рушійна сила розвитку національної ідентичності студентів в умовах війни. *Міжнародній науково-практичній конференції «Розвиток національної свідомості та національної ідентичності особистості у воєнний та повоєнний періоди»*. (29-30 листопада 2023 р.). Рівне. С. 38-40. URL: https://chtyvo.org.ua/authors/Zbirnyk_statei/Rozvytok_natsionalnoi_svidomosti_ta_natsionalnoi_identychnosti_osobystosti_u_voiennyi_ta_povoiennyi/

26. Готич В.О. Роль саногенного мислення студентства у процесі розвитку посттравматичного зростання. *Міжнародна науково-практична інтернет-конференція «Development of Education, Science and Business: Results 2023»* 21-22 грудня 2023р. С.66-68. URL: <http://www.wayscience.com/wp-content/uploads/2023/12/Conference-Proceedings-December-21-22-2023-1.pdf>

27. Готич В.О. Наратив, як інструмент розвитку посттравматичного зростання студентів. I *Міжнародна науково-практична інтернет-конференція «Impact of Artificial Intelligence and Other Technologies on Sustainable Development»* 28-29 грудня 2023р. С. 58-60. URL: <http://www.wayscience.com/wp-content/uploads/2024/01/Conference-Proceedings-December-28-29-2023.pdf>

28. Готич В.О. Зв'язок посттравматичного зростання і посттравматичного стресового розладу особистості у руслі сучасних досліджень. *XI Міжнародна науково-практична конференція «MODERN PROBLEMS OF SCIENCE, EDUCATION AND SOCIETY»* 8-10.01.2024 року Київ, Україна. С. 924-927. URL: <https://sci-conf.com.ua/wp-content/uploads/2024/01/MODERN-PROBLEMS-OF-SCIENCE-EDUCATION-AND-SOCIETY-8-10.01.2024.pdf>

29. Готич В.О. Основні напрямки дослідження психологічної стійкості особистості. Міжнародна науково-практична конференція “*Сучасний стан та пріоритети модернізації науки, освіти та технологій*”, 10 січня 2024 року в м. Біла Церква, Україна. С.66-67. URL: <http://www.economics.in.ua/2024/01/10-2.html>

30. Готич В.О. Психологічна травма, як наслідок впливу російсько-української війни на психіку осіб юнацького віку. *IV Міжнародна науково-практична інтернет-конференція «Russia-Ukraine War: Consequences for the World»* 1-2 лютого 2024 року. С. 47-49. URL: <http://www.wayscience.com/wp-content/uploads/2024/02/МАКЕТ-ZBIRNIKA-Conference-Proceedings-February-1-2-2024.pdf>

31. Готич В.О. Роль тренера-фасилітатора при розвитку посттравматичного зростання учасників соціально-психологічного тренінгу. *V Міжнародна науково-практична інтернет-конференція «Integration of Education, Science and Business in Modern Environment: Winter Debates»*. 8-9 лютого 2024 року. С. 51-52. URL: <http://www.wayscience.com/wp-content/uploads/2024/02/Conference-Proceedings-February-8-9-2024.pdf>

32. Готич В.О. Арт-терапевтичні методи при розвитку посттравматичного зростання студентів в умовах війни. *Міжнародна науково-практична конференція "Досягнення науки та освіти в XXI столітті"*. 8 лютого 2024 р. у м. Дніпро. С. 69-70. URL: <https://researcheurope.org/wp-content/uploads/2024/02/re-08.02.2024.pdf>